

WPROWADZENIE REDAKTORA NAUKOWEGO

„Liturgia [...], jak i zresztą Objawienie chrześcijańskie, ma wewnętrzny związek z pięknem: jest *veritatis splendor*, blaskiem prawdy. W liturgii jaśniej tajemnica paschalna, poprzez którą sam Chrystus pociąga nas do siebie i wzywa do komunii”¹. Ten niezwykły „blask prawdy” – liturgia, o którym pisze Benedykt XVI, odnosi się do życia człowieka, zanurzonego w tajemnicy paschalnej Chrystusa dzięki sakramentom inicjacji chrześcijańskiej. Prawda wyrażona w liturgii, zwłaszcza Prawda, którą jest sam Chrystus (por. J 14, 6), w myśli św. Jana Pawła II „jaśniej we wszystkich dziełach Stwórcy, w szczególności zaś sposób w człowieku, stworzonym na obraz i podobieństwo Boga (por. Rdz 1, 26): prawda oświeca rozum i kształtuje wolność człowieka, który w ten sposób prowadzony jest ku poznaniu i umiłowaniu Pana”². Liturgia w swej istocie, z jednej strony, jest miejscem uobecnienia Chrystusa, z drugiej zaś prowadzi ku „poznaniu i umiłowaniu Pana”. Nie jest równocześnie celem samym w sobie. Człowiek wierzący i uczestniczący w zbawczych wydarzeniach obecnych w liturgii, zwłaszcza w jej celebracji, partycypuje już w Liturgii niebiańskiej, której Celebransem jest sam Jezus Chrystus i zmierza ku zjednoczeniu w pełni z Nim w wieczności.

Niniejszy numer „Łódzkich Studiów Teologicznych” zasadniczo został poświęcony tematyce liturgicznej zarówno jej konotacji historycznej, jak i teologicznej.

Cykl Rozpraw i Artykułów rozpoczyna artykuł **ks. dra hab. Mateusza Potocznego**, profesora Uniwersytetu Opolskiego i dziekana Wydziału Teologicznego, zatytułowany: *Liturgiczna inicjacja młodzieży pokolenia „millenialsów plus”*. Autor prezentuje refleksję nad zarysowanym w tytule kontekstem życia liturgicznego młodzieży w początkach XXI w., nazywanej millenialsami, oraz podejmuje próbę odniesienia jej do obecnej sytuacji Kościoła w jego *hic et nunc*.

Formularz Mszy świętej stanowi niejako „szkielet” liturgii Eucharystii. Tematykę formularzy mszalnych o św. Franciszku Salezycznym, duchowym mistrzu św. Jana Bosko, podejmuje **ks. dr hab. Radosław Błaszczyk**, wykładowca liturgiki i wychowawca w Wyższym Seminarium Duchownym Towarzystwa Salezjańskiego w Łądzie nad Wartą. Z teologicznej głębi, zawartej w tekstach poszczególnych modlitw niniejszych formularzy, zawierających szereg wartości formacyjno-

¹ Benedykt XVI, Adhortacja apostolska *Sacramentum caritatis. O Eucharystii, źródle i szczycie życia i misji Kościoła*, Kraków 2007, nr 35, 46.

² Jan Paweł II, Encyklika *Veritatis splendor. Dzieła zebrane*, t. 1, Kraków 2006, 453.

-dydaktyczno-katechetycznych, Autor wydobywa i ukazuje cechy duchowości duchowego mistrza św. Jana Bosko.

Niezwykle ważny i jeden z najstarszych gestów obecnych w liturgii, szczególnie eucharystycznej – znak pokoju, stał się tematem artykułu księdza rektora Wyższego Seminarium Duchownego w Łodzi i wykładowcy liturgiki, **ks. dra Sławomira Sosnowskiego**. Zwyczaj przekazywania pocałunku pokoju, który sięga czasów apostoelskich, najczęściej był przekazywany na początku liturgii eucharystycznej. Od końca IV w. w Kościele łacińskim został umieszczony w obrzędach przygotowujących do przyjęcia Komunii Świętej. Pomimo zaniechania i nieobecności tego gestu w dziejach Kościoła, odnowa liturgiczna po *Vaticanum II* przywróciła ten obrzęd, jednak w nowej formie. Osobiste przygotowanie celebransa do komunii staje się modlitwą o pokój, pocałunek pokoju zostaje zastąpiony „znakiem pokoju”.

Artykuł **ks. dra Karola Litawy** w języku włoskim dotyczy zagadnienia związanego z przestrzenią *sacrum*, w której sprawowana jest liturgia. Program ikonograficzny w miejscu poświęconym kultowi Bożemu, charakteryzujący przestrzeń celebracyjną, powinien być tak konstruowany, podkreśla Autor, aby przybliżyć zarówno celebransowi, jak i zgromadzeniu liturgicznemu misterium obecności Boga. Ponadto, poprzez wyrażone piękno w sztuce powinien pomagać w kreowaniu wzajemnego dialogu człowieka ze Stwórcą.

Kolejny artykuł autorstwa **ks. mgr. Tomasza Szurka**, absolwenta Wyższego Seminarium Duchownego w Łodzi, stanowi dla Czytelnika bogate źródło ukazujące kontekst kształtowania się liturgii Eucharystii. Należy podkreślić za Autorem, że między Ostatnią Wieczerzą a żydowskimi ucztami, zwłaszcza Wieczerzą Paschalną, istnieje ścisła korelacja. Pascha Jezusa została wpisana w Paschę żydowską, a jednocześnie Jezus wprowadza pewne *novum*, ustanawiając Nowe Przymierze we Krwi swojej. Artykuł ten zatem ukazuje, jak ważne poszczególne wydarzenia z Wierzenia czerpią ze źródła liturgicznych obrzędów judaizmu.

Obok celebracji o charakterze *stricte* liturgicznym, bardzo ważne miejsce zajmuje pobożność ludowa, podkreślana zwłaszcza w ostatnim czasie w nauczaniu Ojca Świętego Franciszka. Kolejny artykuł to rozważania **ks. mgr. Jakuba Najdera**, prezbitera archidiecezji łódzkiej, absolwenta studiów licencjackich z zakresu liturgiki na Wydziale Teologicznym UKSW, które ukazują fenomen pobożności maryjnej i jej różnych odsłon we wspólnocie Kościoła, szczególnie w naszej Ojczyźnie.

W cyklu *Varia* niniejszego numeru „Łódzkich Studiów Teologicznych”, eschatologiczną perspektywę przeznaczenia człowieka wierzącego kreśli **ks. Paweł Zieja**, doktorant sekcji teologii fundamentalnej Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego Jana Pawła II, autor artykułu *Doktryna piekła i zbawienie*. Tajemnica Paschy Jezusa Chrystusa, Jego zawarte w *Credo* – zstąpienie do piekieł i zbawienie człowieka – staje się rzeczywistością paschy każdego wierzącego, który pielgrzymuje drogą wiary do ojczyzny niebieskiej. Nadzieją człowieka na wieczne zbawienie jest miłosierdzie Boże i Jego pragnienie zbawienia wszystkich ludzi.

Prezentowany tom wieńczy dwie recenzje. Pierwsza, autorstwa **Jakuba Akonoma**, studenta Akademii Katolickiej w Warszawie, odnosi się do publikacji wybitnego liturgisty ks. prof. Bogusława Miguta, zatytułowanej *Liturgia jako teologia żywa*, Lublin: Wydawnictwo Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego 2019.

Druga, to recenzja książki cenionego biblisty ks. prof. Tomasza Jelonka, *Historia Izraela. Od niewoli babilońskiej do upadku powstania Bar-Kochby*, Kraków: Wydawnictwo Petrus 2019. Autorem niniejszej recenzji jest **dr Jarosław Ćwikła**, wykładowca w Prymasowskim Instytucie Kultury Chrześcijańskiej w Bydgoszczy.

Redaktor naukowy
ks. dr Karol Litawa